

tej čestitki visokorodni g. slavljencev društvu iskreno zahvalil, želeč mu obilnega, najboljšega uspeha. — „Slava“ zaklical je zbor priljubljenemu, v povzdigo domačega šolstva in ugleda kranjskega učiteljstva delujočemu vzglednemu predsedniku deželnega šolskega sveta. — Tajnik gosp. Keceč poroča potem o društvenem delovanju, o številu udov (38) ter spodbuja k jedinstvu, k vzajemnemu delovanju, k zanimanju za društvo, posebno v sedanjem času, ko se z vsakovrstnimi sredstvi poskuša spraviti učiteljstvo pri ljudstvu ob veljavo. Priporoča tudi učiteljstvu šolski list „Popotnik“. — Blagajnikovo poročilo obvestilo nas je z ugodnim društvenim premoženjem. Na to je sledilo zanimivo razlaganje g. okrajnega šolskega nadzornika L. Letnarja o sestavi podrobnega učnega načrta, koje delo izvršiti je sklenila lanska uradna učiteljska konferencija. Ta posel tirjal bode sicer mnogo časa; ko pa bode delo dovršeno, bode izvestno jako koristno vsakemu učitelju posamezno, vplivalo bode pa brezdvomno vsakako tudi na napredek vsake šole. Takó natančno izdelan učni načrt, kateri bo obsežal učno stvarino vsega leta, razdeljeno na posamezne tedne, bode učitelju, posebno v slučajih, ko mu privatne razmere in čas ne dopuščajo natančnejšega pripravljavanja na pouk, dober svetovalec in izdatna pomoč; zaprečil bode breznačrtni pouk in bode nezmotljiv kazipot, s katerim se

pride po najkrajši poti do željenega smotra. — G. poročevalec si misli razdelitev učne stvarine takole: Najprej se sestavi nekak tednik za vsak oddelek (razred) in vsak predmet posebej ter se razdeli z ozirom na letne čase in na klasifikacijo na 4 dele po 10 tednov; kajti za ponavljanje in za medletne počitnice odločiti je treba 6 tednov. Na te dele se razdeli naznačena učna stvarina s posebnim ozirom na realije, kajti te izhajajo iz nazornega pouka in so temelj vsemu pouku. Te glavne štiri dele razdeli zopet na desetine za 10 tednov. V to svrhu pripravi se 5 pol in sicer: 1. za jezikov nauk; 2. za zemljepisje in zgodovino; 3. za prirodznanstvo; 4. za petje in telovadbo; 5. za lepisje in risanje. Številjenja ni treba tu v poštev jemati, kajti računice so urejene takó vzgledno in praktično, da učitelju ni treba stvarine še posebej pripravljati in jo deliti na posamezne oddelke. Izdeluje se načrt za vsako četrtletje pričenši z realijami. Ko sta polji za zemljepisje, zgodovino in prirodpisje za prvo četrtletje gotovi, prične se s polo za jezikov nauk, oziraje se na naznačeno stvarino iz realij. Gledati je pri tem sestavljanju posebno na koncentriranje pouka.

Paziti je osobito tudi na to, da se vsakemu predmetu določi stvarina primerno obsežna, ker le tako postane prebavljiva. (Konec prih.)

Vestnik „Pedagogičnega društva“ v Krškem.

Dné 1. vel. travna t. l. je imelo „Pedagogično društvo“ svoje drugo letošnje zborovanje v šolskih prostorih v Radečah. Zborovanja se je udeležilo 36 osob. — Ob 1. uri popoldne otvori društveni prvosednik gospod Fr. Gabršek, c. kr. okrajni šolski nadzornik, zborovanje ter presrečno pozdravi došle društvenike, osobito štajerske tovariše in zlasti še v obilnem številu zastopane ude krajnega šolskega sveta in druge radeške šolske prijatelje. Na to s presrečnimi besedami odzdravi ud radeškega krajnega šolskega sveta, gospod župnik Zagorjan ter kliče zbranim v imeni krajnega šolskega sveta in trga Radeče presrečno: Dobro došli!

Potem se prebere zapisnik o zadnjem zborovanju z dné 10. mal. travna t. l. in se priobčijo dopisi, med katerimi je zlasti omeniti veledrageda pisma preblagorodnega gospoda c. kr. deželnega predsednika, barona Andr. Winklerja, v katerem se zahvaljuje za čestitko, ki mu je bila došla od „Pedagogičnega društva“ povodom njegove desetletnice. Gospod prvosednik se še jedenkrat v toplih besedah spominja veleuspešnega delovanja gospoda c. kr. deželnega predsednika ter mu zakliče: Bog ga živi še mnoga leta! — čemur zbor navdušeno pritrdi.

Zdaj je gospod c. kr. okr. šolski nadzornik J. Bezlaaj poročal jako poučno in temeljito o risanju

brez stigem in pri tej priliki dokazoval, kolikega priporočanja je vredna izvršitev ministerskega ukaza, po katerem naj risanje po stigmah popolnoma odpade na srednji in višji stopinji, na nižji stopinji pa se prepušča učiteljevi previdnosti, da učenci prično prve vaje risati po pikah ali pa brez pik. — Svoje poročilo je podpiral s praktičnim risanjem na šolsko tablo. Poročevalcu izreka zbor zahvalo.

Nadalje je gospod dr. T. Romih razjasnjeval nekatere fizikalne aparate dr. Houdeka in Herverta iz Prage ter je na berilu „Hlapienje“ razlagal, kako se imajo obravnavati fizikalna berila. Zbor se mu zahvaljuje.

Po nasvetu gospoda Iv. Lapajnetja se sklene, da bode „Pedagogično društvo“ opozorilo založnika zbirke kranjskih postav, da priredi novo izdajo. Po nasvetu gospoda prvosednika priredi stvarino „Pedagogično društvo“, ako bode treba. — Tudi se sklene, da odbor prosi, naj bi se pospešilo odobrenje po društvu izdanih knjig: vzgojeslovje, ukoslovje, dušeslovje, ki so se predložile na višje mesto, da se uvedejo na učiteljskih kot učne ali vsaj pomožne knjige.

Gospod dr. T. Romih nasvetuje, naj se „Pedagogično društvo“ obrne do ravnateljstva železnic, da bi se tudi učiteljem dovolila znižana vožnja po

železnici, kar se da po nasvetu gosoda Bezljaja od-
boru v izvršitev.

Napósled daje gospod prvosednik navzočim še
razna pojasnila o statističnem popisovanju ljudskih

šol ter se zahvaljuje za obilno udeležbo in za zani-
manje ter slednjic s trikratnimi „slava-klici“ na pre-
svetlega cesarja zaključil zborovanje.

Marija Michél.

Vestnik.

Iz vdovskega društva. Udom „Vdovskega učiteljskega društva“ smo poslali nasvetovana pravila, da jih prebirajo, pretresajo in do stavljenega obroka t. malega srpana t. l. svojo misel povedo, kakor smo že omenili v zadnji številki od dne 1. velikega travna t. l.

Nasvete sme sicer vsak staviti, a merodajno nam bo le to, kar naši udeje nasvetujejo; to je menda vsakemu jasno in umevno samo po sebi, da drugače ne more biti. Kdor pa takoj, še do občenega zbora želi pristopiti, slobodno mu, vsacega radi vzprejemo, kdor priloži prošnji po pravilih določene priloge, tak potem stavi najboljše nasvete — sebi v korist. Stare ude pa vrhu tega še opomnimo, da je zadnji obrok za vplačevanje že minul. Vigilantibus jura!

Dne 29. vel. travna je imel odbor sejo, v kateri sta se med ude vzprejela gg. Ignacij Rozman, učitelj v Mošnjah in Bernard Jane, namestni učitelj v Pirničah.

Odbor.

Drugi občni zbor zaveze slovenskih učiteljskih društev. Za danes o tem zborovanju omenimo toliko, da je bilo dobro obiskano in da so se v novi upravni odbor izvolili gg.: dr. T. Romih, meščanski učitelj v Krškem (predsednik); Fr. Praprotnik, nadučitelj v Mozirji in J. Ravnikar, nadučitelj v Litiji (predsednikova namestnika); I. Lapajne, ravnatelj v Krškem (blagajnik); A. Gradišnik, učitelj v Hrastniku in I. Slane, učitelj v Radečah (tajnika); M. Nerat (urednik društvenemu glasilu); A. Brezovnik, učitelj v Vojniku; I. Kocbek, učitelj na Rečici; J. Porekar, nadučitelj v Humu; V. Ribnikar, nadučitelj v Dol. Logatci; L. Jelenec, nadučitelj v Sent-Juriji pri Kranji; A. Vrtovec, učitelj-voditelj v Tolminu; J. Kanté, učitelj-voditelj v Sežani; J. Medvešek, učitelj v Opatjem Selu.

Učitelji telovadbe na srednjih šolah. Češki deželni šolski svet je sklenil ministerstvo prositi, naj se zakonito odredi, da bi se izprašani učitelji telovadbe na srednjih šolah stalno umeščali. Doslej so bili le stranski učitelji in so kot taki dobivali le nagrade.

Slovensko akademično društvo „Triglav“ priredi v nedeljo dne 1. rožnika izlet v Središče ter zajedno obhaja slavnost blagoslovljenja svoje zastave. Za to slavnost je društvo tudi izdalo posebno brošuro „Slov. akademično društvo Triglav v Gradci v 15. letu svojega obstanka“, katero je uredil dr. Jožef Rakež.

Občila na Kranjskem. Po najnovejšem izvešči ima Kranjsko 497.910 km državnih, 2343 km deželnih in okrajnih in 2663 km občinskih cest. Pošt je 128, število letnih pismeno-poštних pošiljatev je 6.889.090, vožno-poštних pošiljatev pa 161.050; število denarnih pism 102.160 v vrednosti 6.693.150 gld. Brzjavnih črt je na Kranjskem 759 km; število letnih brzjav je 44.633, promet časopisov pa 1.178.300 števk.

Množenje prebivalcev na Češkem. Po bitvi na Beli Gori je bilo na Češkem samo 800.000 ljudi, Ob ljudski štetvi leta 1754. jih je bilo 1.941.284, leta 1807. 3.124.673, leta 1840. 3.112.085, leta 1870. 5.300.000 in leta 1888. 6.757.836.

Učitelj in živinozdravnik. V neki občini na Tirolskem sta bili razpisani ob istem času služba učitelja in služba živinozdravnika. Učitelju, kateremu občani izročajo svojo deco v vzgojo, odmerjena je plača s 400 gld., živinozdravniku pa, ki mu je zdraviti njihovo živino, s 500 gld. Učiteljsko službo je dobil družinski oče z 20 službenimi leti, živinozdravniško pa mladenič z malo več nego 20 leti in ta ima poleg stalne plače še najmanj 1000 gld. letnih dohodkov!

„Uč. Nov.“

Manjšanje kaznjencev v Avstriji. „Juristen-Zeitung“ piše, da se na podlagi natančnih in o tej stvari najzanesljivejših poročil kazenskih sodišč in kaznilnic število zločincev in vsled tega tudi število kaznjencev v Avstriji od leta do leta zmanjšuje. Skoraj nobena kaznilnica ni napolnjena in v mnogih so cele vrste „celic“ prazne. — Gotovo ima v tem kolikor toliko vpliva tudi dobro urejeno šolstvo. Tudi obravnave pri porotnih sodiščih se od leta do leta zmanjšujejo. Te obravnave so v prejšnjih letih trajale v vsakem zasedanju do štirinajst dni in še več, sedaj trajajo le 4 do 5 ali še manj dni. V goriški „Soči“ št. 12. celo beremo: „Porotnih obravnav nismo imeli v tej sezoni, ker nismo imeli takih zločincev. Dobro znamenje!“ Iz tega smo upravičeni sklepati, da je tudi šolstvo na Goriškem vse drugače, kakor se nam je v „Soči“ pod istodobnim uredništvom skoraj v vsaki številki opisovalo. Vsa-kakor je to indirektno priznanje sedanjemu šolstvu in učiteljstvu, katero se pa z gotove strani posebno na Goriškem kar mogoče tlači. Pa vsaka reč ima tudi svoj konec!

Nameravane premembe v učnem času. V letošnji 4. številki smo priobčili vest, da deželni zdravstveni svet na Nižavstrijskem predlaga, da bi se o zimskem času v prvih razredih dopoldanski pouk pričenal šele ob devetih. Ta predlog se je tudi v učiteljskem društvu „Bürgerschule“ na Dunaji preresetaval in je društvo sklenilo: Začetek pouka namesto ob osmih ob devetih se na meščanskih šolah iz socialnih, pedagogičnih in zdravstvenih ozirov ne more priporočati in je ta prememba neizvedna.

Prve nedeljske (nadaljevalne) šole v Nemčiji so osnovali na Badenskem leta 1754. po prizadevanji superintendenta Eisenlohra. Na Angleškem sta pa prvo tako učilnico odprla Raikes in Stock v Gloucestru l. 1784. Slavnj zgodovinar Macaulay se je za ta pouk tako ogrel, da je razjasnil važnost nedeljskih ponavljalnih šol v posebni knjižici. Ljudska šola je tamkaj še na dokaj nizki stopinji. Angleško ljudstvo ima zahvaliti svojo praktično znanost, katerega pred drugimi narodi toliko odlikuje, največ tem nadaljevalnim šolam.

Ivan Okorn.